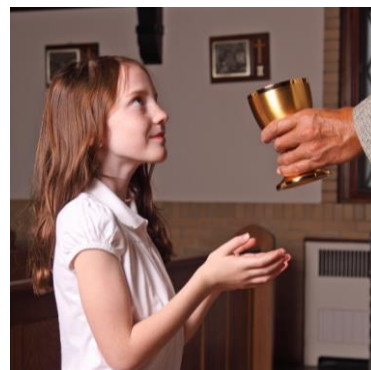

- Avondmaal en kinderen in vroeger tijden -

Deze Notitie is ontstaan uit vragen uit de praktijk. Zijn er meer vragen, laat het dan weten, zodat dit stuk nog meer op uw praktijk kan worden afgestemd.

Inhoud

1. Oude kerk: altijd viering van de Maaltijd	1
2. Oude kerk: kinderen vanzelfsprekend	2
3. Middeleeuwen: avondmaalsmijding	2
4. Middeleeuwen: jaren des onderscheids	2
5. Openbare Geloofsbelijdenis: Vormsel	3
6. Openbare Geloofsbelijdenis: Doop	3
7. Openbare geloofsbelijdenis: reformatoren en vormsel	4
8. Openbare geloofsbelijdenis: formulier en vragen	5
9. Openbare geloofsbelijdenis: leeftijd	5
10. Zegenen	6
11. In gesprek?	7
Literatuur	7

Is de Maaltijd van de Heer wel of niet voor kinderen bestemd? Voor velen is het vanzelfsprekend: nee, Avondmaal is er pas ná de Openbare Geloofsbelijdenis. Zo was het lang in de gereformeerde traditie. Toch begint er her en der begint verandering in te komen. Kinderen wel of niet? Hoe zit dat eigenlijk in de geschiedenis?

1. Oude kerk: altijd viering van de Maaltijd

Voor dit onderwerp zijn twee belangrijke kenmerken van de oude kerk van belang:

- De kerkdienst kende twee brandpunten: Woord en Sacrament. M.a.w.: in iedere dienst werd Avondmaal gevierd.